

Wel of niet mooi

De winnende foto van Hans Flemming

Zo'n vier jaar geleden is er al een begin mee gemaakt. En, wat in een goed vat zit... Een dezer dagen is het dan dus echt zover. Dat de geheel nieuwe NOB specialisatie Onderwaterfotografie van de persen rolt. Ook al was er in het verleden al een specialisatie met die naam. 'Maar,' zo zegt Willem Heijdeman, een van de maar liefst acht onderwaterfotografen van naam die aan de totstandkoming hebben meegewerkt, 'door de techniek is alles anders geworden. In het boek komt nog maar een heel klein beetje analoog aan de orde.'

FOTO'S: WILLEM HEIJDEMAN, ARTHUR PALACHE, HANS FLEMMING, CYRIEL DE GRIJS, REMCO HUISMAN

De revolutie in (ook onderwater)fotografenland is bekend. Het analoge fotograferen (veelal op diafilmpjes) is totaal verdrongen door de digitalisering met de aan

veel meer opnames plaatsbiedende geheugenchip en het direct op het schermje kunnen zien van het resultaat. 'We hebben nog wel even de discussie gehad in hoeverre we nog aandacht aan de analoge fotografie moesten besteden, maar dat is echt verleden tijd.'

REVOLUTIE Dat het digitaal fotograferen totaal anders is, het behoeft volgens Heijdeman – ook lid van het Verenigingsplatform, maar dat is een heel ander verhaal, al zegt hij dat de NOB in vergelijking met drie jaar geleden een heel open organisatie is geworden - geen betoog. 'Analoog maakte je een foto en je was, ontwikkelen en afdrukken daargelaten, klaar. Je kon er niets meer aan veranderen. Digitaal kun je wel veel meer doen. Door de live view. Je ziet direct of het plaatje is dat je wilde hebben. Zo niet, doe je het over. Niet één keer maar zoveel als je wilt. Vroeger lag de nadruk vooral op kwaliteit, nu is het ook de kwantiteit. Honderd foto's tijdens een duik? Geen probleem. Analoog? Bij 12, 24 of 36 opnames

was je filmpje vol. En moest je maar afwachten wat er op stond. Om over de nabewerking van het digitale materiaal nog maar niet te spreken. Bijna alles kan.'

Het is ook die technische revolutie geweest die de oorzaak van de lange productietijd van de special is. 'Het was gewoon verstandiger om de ontwikkelingen rond de digitale fotografie een paar jaar geleden even af te wachten. Het ging, en gaat trouwens, technisch nog altijd heel snel, maar de basiszaken zijn nu wel uitgekristalliseerd. Er ligt, daarvan zijn we met z'n allen overtuigd, een prachtige specialty op tafel over een onderwerp dat veel duikers aanspreekt en die door het fotomateriaal wat erin is opgenomen ook nog eens erg mooi is geworden.'

PORTFOLIO Een jaar geleden is het project opnieuw ter hand genomen. Met NOB-bestuurder Arthur Palache als drijvende kracht. Dit jaar februari is er op het Bondsbureau in Utrecht door Riana Wassing en Desmond van

'HET WAS GEWOON VERSTANDIGER OM DE ONTWIKKELINGEN ROND DE DIGITALE FOTOGRAFIE EEN PAAR JAAR GELEDEN EVEN AF TE WACHTEN. HET GING TECHNISCH HEEL SNEEL'

Santen de laatste hand aan gelegd. Is het geheel in lijn gebracht en is bijvoorbeeld ook de overloop die er met zoveel medewerkers tussen de verschillende hoofdstukken wel moest zijn, weggewerkt. 'Het is uniek als er door zoveel goede fotografen als Peter Verhoog, André Crone, Peter Kneppers, Ron Offermans en Gerben van der Meulen wordt samengewerkt,' zegt Heijdeman die samen met Palache en zijn vaste fotobuddy Remco Huisman het achttal completeert.

Willem Heijdeman wil zichzelf nog niet tot die erkende topfotografen als Verhoog, Crone en Offermans rekenen. 'Het is niet verkeerd om in dat rijtje te staan,' lacht hij. Maar dat niveau, nee. Ik zal waarschijnlijk ook nooit een Portfolio in Onderwatersport halen.

Af en toe maak ik wel eens een mooie foto, maar dat constant hoge niveau. Bij lange na niet.' Het is geen valse bescheidenheid van de 2sters instructeur van het duikteam Gejo. Hij is ook min of meer toevallig bij de specialty betrokken geraakt. Toen hij als een van de twaalf aankomende 2sters instructeurs zijn opleiding met een specialty moest afronden en hem fotografie wel leuk leek.

BEGINNERSFOUTEN 'Ik ben zelf vrij laat met onderwaterfotografie begonnen; zo'n jaar of zes geleden. Maar zie overal om me heen dat veel duikers het leuk vinden om ook te doen. En dan ook het liefst er eerst het nodige over willen weten om direct al leuke plaatjes te kunnen maken zonder in allerlei beginnersfouten te vervallen.' Heijdeman

sprak dus NOB-bestuurder en Instructeur Martin Bakker aan over zijn plan en hoorde dat het bestaande materiaal eigenlijk zo de open haard in kon. Maar Bakker wist ook dat collega bestuurslid Palache met de nieuwe specialty bezig was. En wie weet zou het Heijdeman verder kunnen helpen.

Om een lang verhaal kort te maken: Palache was in november al een heel eind gevorderd, miste nog een hoofdstuk over compactcamera's om de simpele reden dat de topfotografen daar niet mee werken. En Heijdeman fotografeert wel met de in vakjargon compact- en prosumercamera's. En om het mes helemaal aan meerdere kanten te laten snijden: Heijdeman zou in het kader van zijn 2sters instructeursopleiding ook een pilotcursus or-

Willem Heijdeman

Foto: Willem Heijdeman

Foto: cursist Cyriel de Grijs

ganiseren met Palache zelf als instructeur/trainer en samen met Huisman en Rob Doumaid de docentenhandleiding compleet met lesplannen, power point-presentaties en draaiboek voor zijn rekening nemen.

PILOT Die pilot – binnen anderhalve maand 24 inschrijvingen; een enorme club, het verbaasde Heijdeman als voorzitter van de activiteitencommissie van Gejo niet, integendeel, er is heel veel belangstelling voor – zit er inmiddels op. Drie theorieavonden, één zwembadavond en een Zeelanddag. Er is geoefend met speelgoeedeendjes in het zwembad, scherptediepte, tegenlicht, bewegingsscherpte en al die andere zaken die bij fotograferen komen kijken. Inclusief wegwijs raken in Photoshop. De nodige kunstjes zijn aangeleerd. Met aan het einde ook de grote verkiezing van de mooiste foto van de twee duiken tijdens de Zeelanddag. Die plaat – van Hans Flemming – prijkt volgend jaar op de cover van de kalender die Gejo al enkele jaren uitgeeft. Met daarin een keuze uit de foto's die de leden jaarlijks inzenden.

Voor de pilot was wel het nieuwe materiaal, maar nog niet het nieuwe specialtyboek beschikbaar. Een boek dat overigens meer dan twee keer zo dik is (150 pagina's) als het oude en met louter kleurenfoto's; in de oude specialty niet eens te vinden... En hoewel er door acht mensen aan is gewerkt en geschreven is het boek niet in acht visies uiteen gevallen. 'Opmerkelijk hoe van begin af aan er eensluidend over veel fotografiezaken is gedacht. En dat,' Heijdeman beaamt het, 'fotografen er toch om bekend staan enigszins, zeg maar

gerust nogal eigenwijs en –zinnig te zijn.' Het is ook een praktische specialisatie geworden, heel toegankelijk voor iedereen die met een camera – welke dan ook – aan de slag wil. Croone heeft de apparatuur beschreven (behalve slaveflitsers, dat deel is van de hand van Van der Meulen), Offermans heeft het nabewerken van foto's voor zijn rekening genomen, Kneppers de inleiding, Verhoog alles over compositie, Palache de geschiedenis en macrofotografie en Heijdeman en Huisman dus de compact- en prosumercamera's.

KIJKEN Hamvraag natuurlijk: wat kan een sportduiker die straks de nieuwe specialty onderwaterfotografie heeft gevolgd zoals de 24 Gejo-leden dat nu tijdens de afgesloten pilot

hebben gedaan? 'Hem of haar is veel aangereikt om te snappen waarom foto's wel of niet mooi worden gevonden. In de cursus leren de deelnemers naar foto's te kijken en als ze dat doorhebben passen ze dat vanzelf ook bij hun eigen opnames toe. Foto's van vissen van bovenaf genomen zijn niet leuk, ruggen van vissen ook niet. Probeer op gelijke hoogte met het object te komen dat je fotografeert. Natuurlijk zijn er ook technische zaken. Diafragma, sluitertijd, scherpte/diepte, compositie, de guldensnede. Dat wordt ook behandeld. Maar het is geen cursus topfotograaf in vier stappen. Echt goed fotograferen leer je pas door het te doen. En de een pakt het sneller op dan de ander. Maar heel veel beginnersfouten worden voorkomen. Het resultaat van je foto's is al direct veel beter.'

